

Procesplan WUP MZL

Moerdijk – Zevenbergschen Hoek – Langeweg

- ✓ Versie: 1.0 – 19 augustus 2024
- ✓ Vastgesteld door: Kernteam WUP MZL
- ✓ Naam: Windkernen Uitvoeringsplan Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg (WUP MZL)
- ✓ Procesomschrijving: Het opstellen van een gedragen uitvoeringsplan voor de windkernen Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg
- ✓ Procesambitie: Het opstellen van een gedragen en realiseerbaar plan om voor 2035 de windkernen Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg aardgas vrij te maken.

Noot 1: Dit is een levend procesplan. We gaan een proces in waarbij de aanpak periodiek tegen het licht wordt gehouden en waar nodig wordt aangepast.

Noot 2: De term windkern slaat op de kernen Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg. In de directe omgeving van deze kernen zijn, binnen het project Energie A16, windmolens gerealiseerd.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Aanleiding	3
3. De kaders	4
3.1. Gebiedsdefinitie	4
3.2. Inhoudelijke scope.....	5
3.3. Doelgroepen	5
3.4. Leidende principes	5
4. Ambitie en Doelstellingen	6
4.1. Ambitie.....	6
4.2. Doelstellingen	7
5. Onderzoeksvragen.....	7
6. Procesaanpak – 2 sporen	8
6.1. Doelgroepen aanpak – concrete projecten – korte termijn	8
6.2. De keuze voor een (collectieve) systeemoplossing – lange termijn	9
7. Procesorganisatie.....	11
8. Planning en activiteiten.....	14
9. Communicatie en participatie.....	15
10. Budget en capaciteit	16
11. Risico's en beheersmaatregelen	16
Bijlage 1 – Toelichting aanleiding.....	18
Bijlage 2 – Toelichting harde kaders	19
Wettelijk kader.....	19
Gemeentelijk kader.....	20
Investeringskader	21
Bijlage 3 – Verdere uitwerking leidende principes.....	23

1. Inleiding

Dit is het procesplan voor de ontwikkeling van ‘windkern uitvoeringsplannen’ (hierna: WUP) voor de windkernen Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg. Het gaat in op de stappen die we de komende periode gaan zetten om tot een ‘gedragen’ WUP te komen.

In grote lijnen bestaat een WUP-traject uit 2 sporen:

- Spoor 1. Doelgroepenaanpak; een plan, voor alle doelgroepen in het procesgebied, om aan te kunnen sluiten op het toekomstig energiesysteem (systeemkeuze) of de benodigde stappen individueel te kunnen zetten.
- Spoor 2. Systeemkeuze; een plan voor de alternatieve (warmte) oplossing – anders dan aardgas.

Een belangrijk voordeel voor dit WUP-traject zijn de windmolens die de afgelopen jaren in de directe omgeving van de dorpen Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg zijn gerealiseerd. 25% van de revenuen van deze windmolens (bezien over 25 jaar levensduur) is bestemd voor de energietransitie van de lokale omgeving. De vraag is hoe deze revenuen effectief kunnen worden ingezet, zodat ze zo goed mogelijk bijdragen aan de lokale energietransitie.

Per dorp gaan we een WUP opstellen. Dit doen we samen met de lokale gemeenschap en alle betrokken stakeholders in het procesgebied. Het uiteindelijk doel is een ‘gedragen’ WUP.

Vooruitlopend op de totstandkoming van het WUP is het voornemen om aan de slag te gaan met concrete Spoor 1 projecten. Ten eerste om bewoners de lusten van de windmolens te laten ervaren, maar daarnaast ook om een eerste stap te zetten richting de verduurzaming van de woningen, zodat ze te zijner tijd makkelijker kunnen aansluiten op de systeemoplossing. Hiervoor is een vast budget beschikbaar, zodat er op korte termijn gestart kan worden.

De windkernen zijn de afgelopen jaren gezamenlijk opgetrokken bij het traject rondom de windmolens. Iedereen is tevreden over deze samenwerking, vandaar dat voor het WUP-traject ook gezamenlijk wordt opgetrokken. De verwachting is wel dat er uiteindelijk een apart WUP per dorp nodig is.

In dit procesplan wordt de aanpak/ontwikkeling van een WUP beschreven.

2. Aanleiding

De wens voor een WUP heeft 3 directe aanleidingen:

1. De energietransitie die nodig is om de opwarming van de aarde en de gevolgen ervan te beperken.
2. Het benodigde plan om de revenuen uit de windmolens, die landen in het windfonds Moerdijk, te koppelen aan de lokale energietransitie van de windkernen.
3. De toenemende ongelijkheid tussen huishoudens die wel en niet mee kunnen met de energietransitie.

In [bijlage 1](#) worden deze aanleidingen verder toegelicht.

3. De kaders

Op het WUP-traject zijn zowel harde als zachte kaders van toepassing. Onder harde kaders verstaan we:

- De geldende wet- en regelgeving
- Het investeringskader Windfonds Moerdijk
- Het Energieprogramma van de Gemeente Moerdijk
- Transitievisie Warmte van de Gemeente Moerdijk
- De gebiedsdefinitie

Zachte kaders zijn de kaders die je binnen het traject samen kunt vaststellen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over:

- De inhoudelijke scope van het traject
- De doelgroepen die binnen de scope vallen
- De leidende principes (waarden die sturend zijn in de besluitvorming).

Onderstaand worden de gebiedsdefinitie (hard kader) en de zachte kaders verder uitgewerkt. De andere kaders worden verder toegelicht in [bijlage 2](#).

3.1. Gebiedsdefinitie

De gebiedsdefinitie is gebaseerd op de grenzen van de door het CBS gehanteerde wijken voor Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg. Voor Langeweg en Zevenbergschen Hoek gaat dit over een verdeling over de kern en ‘verspreide huizen’. Voor Moerdijk is er een verdeling in 3 CBS buurten; Moerdijk, Roodevaart en ‘verspreide huizen’.

Dit geeft de volgende visualisatie

3.2. Inhoudelijke scope

De vraag dringt zich op wat de inhoudelijke scope is van een WUP. Gaat het alleen over de warmtevraag of ook over elektra en koude? En gaat het alleen over energie of ook over de vitaliteit van het dorp? Een concrete afbakening is op voorhand niet precies te maken. We hanteren daarom het uitgangspunt “zo breed als nodig, zo klein als mogelijk”. Dit om het pragmatisch en uitvoerbaar te houden, maar niet te eng in de planvorming te zitten, zodat bepaalde oplossingsrichtingen niet mogelijk zijn. Om dit iets verder te duiden onderstaand twee voorbeelden:

1. Voor het energiesysteem ligt in de integraliteit mogelijk de oplossing. Een voorbeeld daarvan is energie van zonnepanelen. Zonnepanelen zorgen voor een overschot van elektra in de zomer, wat mogelijk leidt tot negatieve prijzen. Door deze zonnepanelen ook als bron te zien voor de warmteoplossing kun je mogelijk op momenten dat de prijs laag of negatief is ‘goedkope’ warmte maken voor de winterperiode.
2. Dan zijn er ook nog ‘niet energie gerelateerde’ onderwerpen zoals bijvoorbeeld klimaatadaptatie of veiligheid die mogelijk naar boven komen in het WUP-traject. Door ook met deze onderwerpen aan de slag te gaan ontstaan er wellicht extra mogelijkheden. Zo kan het draagvlak voor een wijkoplossing worden vergroot als er ook andere maatschappelijke problemen worden aangepakt. En daarnaast zijn er wellicht logische koppelkansen met andere projecten wanneer de straat toch opengaat.

Kortom; in de onderzoeksfase kijken we integraal naar het energiesysteem. Met betrekking tot ‘niet energie gerelateerde’ onderwerpen nemen we deze mee als ze dienstbaar zijn aan het komen tot een plan voor een duurzaam energiesysteem.

3.3. Doelgroepen

Voor het WUP-traject worden de volgende doelgroepen onderscheiden:

1. Particuliere woningeigenaren;
2. Huurders en verhuurders (waaronder corporaties en commerciële verhuurders);
3. Verenigingen van eigenaren;
4. Sportverenigingen, culturele instellingen, onderwijs, zorginstellingen;
5. MKB (Midden- en kleinbedrijf);

Het gaat daarbij over zowel de dorpskern als het buitengebied (binnen het procesgebied). Voor deze doelgroepen moet het WUP duidelijkheid bieden over de mogelijkheid om aan te kunnen sluiten op de uiteindelijke systeemkeuze of de benodigde stappen individueel te kunnen zetten.

Conform de eerder opstelde lokale energie agenda (LEA – november 2021) ligt de focus in eerste instantie op de doelgroepen particuliere woningeigenaren en huurders. Dit geldt met name voor de korte termijn projecten in spoor 1.

3.4. Leidende principes

De energietransitie is niet alleen een technische transitie, maar vooral ook een sociale en een ruimtelijke transitie. Om tot een goed WUP te komen moeten keuzes gemaakt worden. Om te

voorkomen dat we verkeerde technische keuzes maken die ongewenste gevolgen hebben op sociaal of ruimtelijk gebied zijn leidende principes nodig.

Leidende principes zijn waarden die sturend zijn in de bestuurlijke besluitvorming over het uiteindelijke voorkeursalternatief voor aardgas. Onderstaand de leidende principes die gezamenlijk zijn vastgesteld. In [bijlage 3](#) worden deze per punt verder toegelicht.

- Sociaal en Betaalbaar
- Betrouwbaar
- Duurzaam
- Draagvlak en keuzevrijheid
- Toekomstbestendig
- Maatschappelijke meerwaarde

4. Ambitie en Doelstellingen

Op basis van bovenstaande komen we tot de volgende ambitie en doelstellingen.

4.1. Ambitie

Het Energieprogramma Moerdijk stelt: *“In 2050 hebben we een volledig CO₂-neutraal energiesysteem in Nederland. In Moerdijk leveren we daar een evenredige bijdrage aan”*. Dit betekent niet dat Moerdijk zelf volledig CO₂ neutraal hoeft te zijn. Het is wel de ambitie om tot een zo goed mogelijke lokale energiebalans te komen. Door bijvoorbeeld het verbruik en de opwek van energie in het gebied zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Met de ambitie voor de windkernen sluiten we hierop aan.

Met het WUP-traject wordt een bijdrage geleverd aan de bovenliggende ambitie. Door:

Het opstellen van een gedragen en realiseerbaar plan om voor 2035 ¹de windkernen Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg aardgas vrij te maken.

Dit plan bestaat uit 2 sporen, namelijk de systeemkeuze en de projecten die nodig zijn om alle doelgroepen te kunnen laten aansluiten op deze systeemkeuze (bijvoorbeeld projecten op het gebied van isolatie, aanpassen installaties en financiering). Daarbij vermeldt het plan op welke manier de revenuen uit de windmolens op een effectieve manier worden ingezet. Waarbij geldt dat wanneer de revenuen worden ingezet, zowel binnen spoor 1 als spoor 2, er sprake moet zijn van een duidelijke ‘plus’ voor de gemeenschap, ook ten opzichte van de andere kernen in Moerdijk.

---

¹ Op basis van de lessen uit de landelijke proeftuinen duurt het opstellen van een wijkuitvoeringsplan 2 tot 3 jaar afhankelijk van de complexiteit en omvang van de wijk. Het Klimaatakkoord geeft aan dat de daadwerkelijke uitvoering vervolgens tenminste 8 jaar in beslag neemt. Dat betekent dat er minimaal 10 jaar tijd is tussen de start van het wijkuitvoeringsplan en het afscheid nemen van het aardgas (Bron: Transitie Visie Warmte Gemeente Moerdijk)

4.2. Doelstellingen

- Een plan per dorp, voor de kern en het buitengebied, waarmee alle doelgroepen de mogelijkheid krijgen om van het aardgas af te gaan.
- Plannen die voldoen aan het investeringskader windfonds A16 Moerdijk, zodat de revenuen van de windmolens kunnen worden ingezet op de verduurzamingsopgave van de windkernen, en de inwoners van de kernen hiervan allemaal profiteren.²
- Zorgen dat de plannen aansluiten bij de leefwereld van de inwoners, bedrijven en andere stakeholders, zodat er draagvlak en draagkracht is voor de uitvoering.
- Een organisatiestructuur (ecosysteem) om de plannen uit te voeren, zowel als het gaat om het realiseren van de systeemoplossing als voor het laten aansluiten van de verschillende doelgroepen.
- Parallel aan de planvorming voor de WUP aan de slag met projecten in de leefwereld. Ten eerste om bewoners de lusten van de windmolens te laten ervaren, maar daarnaast ook om een eerste stap te zetten richting de verduurzaming van de woningen, zodat ze te zijner tijd makkelijker kunnen aansluiten op de systeemoplossing
- Plannen waarbij slim gebruik wordt gemaakt van koppelkansen. Denk bijvoorbeeld aan
  - o Het direct verbeteren van de woningen en andere gebouwen op het gebied van comfort, gezondheid (luchtkwaliteit), veiligheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.
  - o Maar ook vergroening, klimaatadaptatie, veiligheid en het verbeteren van de leefomgeving en de vitaliteit van de dorpskernen
- Zorgen dat huishoudens, organisaties en bedrijven alvast eerste stappen gaan zetten, passend bij het einddoel, zodat er eerste successen worden geboekt en er draagvlak ontstaat voor het uiteindelijke plan.
- Leren van de eerste wijkuitvoeringsplannen voor/door de andere kernen/wijken in de gemeente Moerdijk waarvoor op termijn ook een WUP gemaakt moet worden.

5. Onderzoeksvragen

Om bovenstaande ambitie en doelstellingen te realiseren moeten o.a. onderstaande vragen beantwoord worden. Wellicht dat hier gedurende het traject nog vragen aan toegevoegd worden.

- Wat zijn de mogelijke systeem oplossingen (scenario's) die voldoen aan de leidende principes? Zowel voor de dorpskern als het buitengebied? (voor elk van deze twee kan een andere oplossing het meest passend zijn).
- Wat is de impact van de verschillende scenario's op de leefomgeving? Technisch, ruimtelijk, financieel, sociaal en organisatorisch.
- Welke vervolgstappen zijn nodig om de scenario's verder te onderzoeken en uiteindelijk tot een afgewogen keuze te kunnen komen?
- Wat is er nodig om tot draagvlak te komen bij de inwoners, bedrijven en overige stakeholders voor het uiteindelijke plan?

---

² Dat wil overigens niet per definitie zeggen dat iedereen in dezelfde mate profiteert (iedereen eenzelfde bedrag).

- Wat voor organisatie is er nodig om de (collectieve) oplossing te realiseren? In het hele traject van ontwerpen, financieren, bouwen, beheer en exploitatie.
- Welke projecten zijn er nodig om alle doelgroepen in staat te stellen aan te sluiten?
  - o Hoe prioriteren we deze projecten? Welke kunnen bijvoorbeeld al gedurende de planvorming worden opgestart om eerste stappen te zetten?
  - o En wat voor organisatie is er nodig om deze projecten te realiseren?
- Wat is nodig om de plannen vast te stellen en te borgen binnen de gemeentelijke organisatie? (Bijvoorbeeld een warmteprogramma binnen de omgevingsvisie Gemeente Moerdijk)
- Wat is ervoor nodig om de plannen in lijn te brengen met de betreffende wetgeving (o.a. Wcw en Wgiw) en hoe zorgen we dat de wetgeving effectief wordt ingezet? (bijvoorbeeld m.b.t. wel of niet inzetten van de aanwijsbevoegdheid van de gemeente).
- Hoe kunnen de revenuen uit de windmolens op een effectieve manier worden ingezet, zodat de bewoners de ‘lusten’ ervaren? Zowel als het gaat over de toekomstige systeemoplossing als voor de doelgroepen aanpak (op zowel de korte als lange termijn).
- Welke andere financierings- en subsidiestromen kunnen ingezet worden voor zowel de toekomstige systeemoplossing als voor de doelgroepen aanpak.

6. Procesaanpak – 2 sporen

Om tot het gewenste resultaat te komen lopen we 2 sporen.

1. Doelgroepen aanpak – concrete projecten – korte termijn
2. De keuze voor een (collectieve) systeemoplossing – lange termijn

6.1. Doelgroepen aanpak – concrete projecten – korte termijn

Algemene beschrijving

Spoor 1 richt zich op concrete projecten voor de verschillende doelgroepen in de windkernen. Uiteindelijk is het van belang om tot een poule van projecten te komen en uit te voeren die alle doelgroepen in staat stelt om uiteindelijk aan te sluiten op de gekozen systeem oplossing. Het gaat dan bijvoorbeeld over projecten op het gebied van isolatie, het aanpassen van installaties en de begeleiding tot en de organisatie van financieringsmogelijkheden. Het doel is zoveel mogelijk “de basis op orde” te brengen om daarmee transitiegereed te worden voor de overgang naar een nieuw systeem.

De rol voor de bewoners in spoor 1 zit o.a. in de keuze voor de projecten, de uitwerking in een plan van aanpak, en de uitvoering van de projecten. Bijvoorbeeld door plaats te nemen in een projectgroep, het organiseren van uitvoeringskracht of door het enthousiasmeren van bewoners om deel te nemen aan de projecten.

Concrete aanpak

Het is van belang dat er op korte termijn projecten worden gestart, zodat de eerste mensen in beweging komen, er ambassadeurs worden gecreëerd en de eerste stappen worden gezet

richting het uiteindelijke doel. Daarnaast zien de inwoners van de windkernen ook graag dat op korte termijn de eerste revenuen vanuit de windmolens (lusten) bij hen terecht komen.

Het doel is om uiterlijk begin 2025 te kunnen starten met één of meerdere spoor 1 projecten. Hiervoor zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Budget: € 3.168.000,-³⁴
- Looptijd: tot 2030
- Doel / type projecten: passend binnen zowel het investeringskader als binnen elk mogelijk scenario in spoor 2 (systeemkeuze).

Voor dit spoor wordt een projectgroep (bestaande uit bewoners en relevante stakeholders) ingericht en een projectleider aangesteld. De eerste stap is dat de projectgroep op basis van deze afspraken een concreet plan gaat uitwerken. Dit plan zal worden voorgelegd aan STEM ter besluitvorming over de financiering. Het kernteam is opdrachtgever van de projectgroep en bewaakt ook de samenhang tussen spoor 1 en spoor 2.

Wanneer 2030 onverhoopt toch niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat er voor die tijd onvoldoende opbrengsten (naar voren te halen) zijn, gaan we hierover in gesprek.

6.2. De keuze voor een (collectieve) systeemoplossing – lange termijn

Spoor 2 richt zich op het komen tot een uiteindelijke systeemkeuze. Wat wordt het alternatief voor aardgas in de windkernen?

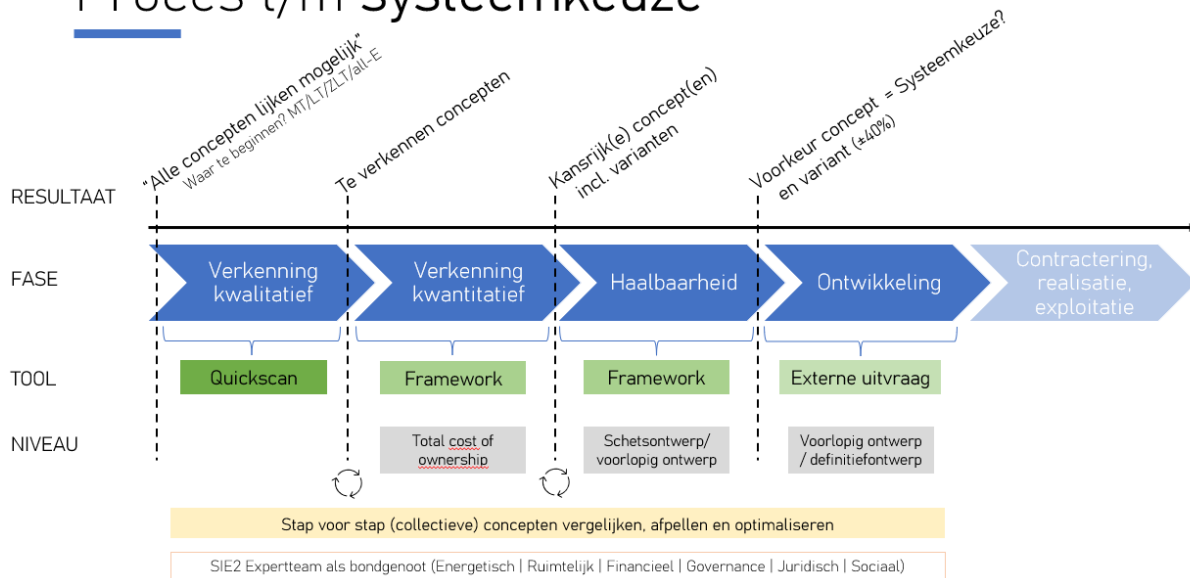
Voor dit spoor wordt samen opgetrokken met 10 gemeenten in Brabant, die zich hebben verenigd in het Programma Sociale Innovatie in de Energietransitie 2 (SIE 2). Binnen dit programma is een expertteam ingericht die de verschillende deelnemende gemeenten ondersteunt om tot een systeemkeuze te komen. Onderstaand een visualisatie van dit proces.

---

³ 346 (aantal woningen Langeweg) + 506 (Moerdijk) + 732 (Zevenbergschen Hoek) = 1.584 woningen (Bron: CBS 2021 [Kerncijfers wijken & buurten](#)) binnen de gebiedsdefinitie. Wanneer we dit vermenigvuldigen met € 2.000,- (ruimte binnen het [investeringskader](#) voor vouchers) geeft dat een totaalbudget van € 3.168.000,-

⁴ Naast de revenuen uit de windmolens zijn er ook nog middelen beschikbaar vanuit Windpark Streepland. Het gaat hierbij over 500 woningen die recht hebben op € 1.000,- per woning (totaal € 500.000,-). Dit is een apart traject (lees; deze huishoudens hebben naast deze € 1.000,- ook recht op de € 2.000,- uit 'de 25%'). In de uitvoering is het wel de bedoeling om de koppeling te maken en inhoudelijk af te stemmen. Bijvoorbeeld door de mogelijkheid te bieden om de bedragen te stapelen of door te beginnen met de Streepland adressen omdat daarvoor naar verwachting eerder budget beschikbaar is.

Proces t/m systeemkeuze

De onderdelen ‘Quick Scan’ en ‘Framework’ worden onder leiding van het expertteam van SIE2 georganiseerd. Op basis van de resultaten wordt de aanpak verder vormgegeven. Waarschijnlijk is er hierna nog verder onafhankelijk onderzoek noodzakelijk voordat een definitieve voorkeursvariant kan worden voorgelegd.

In dit spoor is de grootste rol weggelegd voor ‘(onafhankelijke) professionals’. Buiten het expertteam van SIE 2 gaat het dan om de Gemeente, STEM, Energiek Moerdijk, de woningcorporaties, Enexis en aanvullende onafhankelijke experts (op inhoud en proces). Hiervoor zal een projectgroep systeemkeuze worden ingericht.

De experts maken niet de systeemkeuze, maar geven richting. Het kernteam fungeert in de definitiefase als gespreks- en sparringpartner voor de projectgroep. Uiteindelijk komt de projectgroep tot scenario’s welke worden voorgelegd aan het kernteam. Het is aan het kernteam om tot een voorlopige keuze te komen en deze richting besluitvorming te brengen⁵.

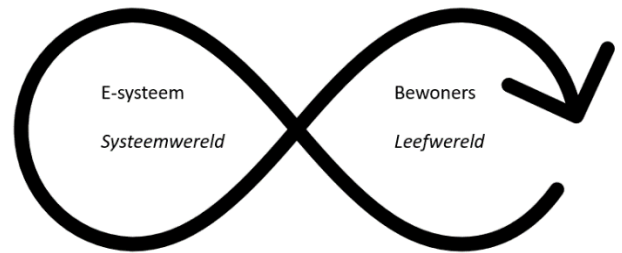
Vanuit de projectgroep wordt uiteindelijk naar 2 concrete scenario’s toegewerkt (een voorkeurs- en alternatief scenario – incl. bijvoorbeeld de impact op de ruimte, organisatie vormen, mate dat ze aansluiten bij de leidende principes en de mogelijkheid om de revenuen uit de windmolens effectief in te zetten voor de gemeenschap) welke lokaal worden voorgelegd om input op te halen voor de keuze en verdere uitwerking. Hierbij is het zaak om de input zo breed mogelijk, in het hele projectgebied, op te halen.

Het doel is om in kwartaal 1 2025 te komen tot een systeemkeuze en een bijbehorend plan om hieraan uitvoering te geven. Dit is een verwacht tijdspad.

⁵ Om als kernteam deze rol te kunnen invullen is het ook nodig dat de leden inhoudelijk op ‘vlieghoogte’ komen, zodat ze een goede gesprekspartner kunnen zijn. Hiervoor worden o.a. inhoudelijke sessies en excursies georganiseerd.

7. Procesorganisatie

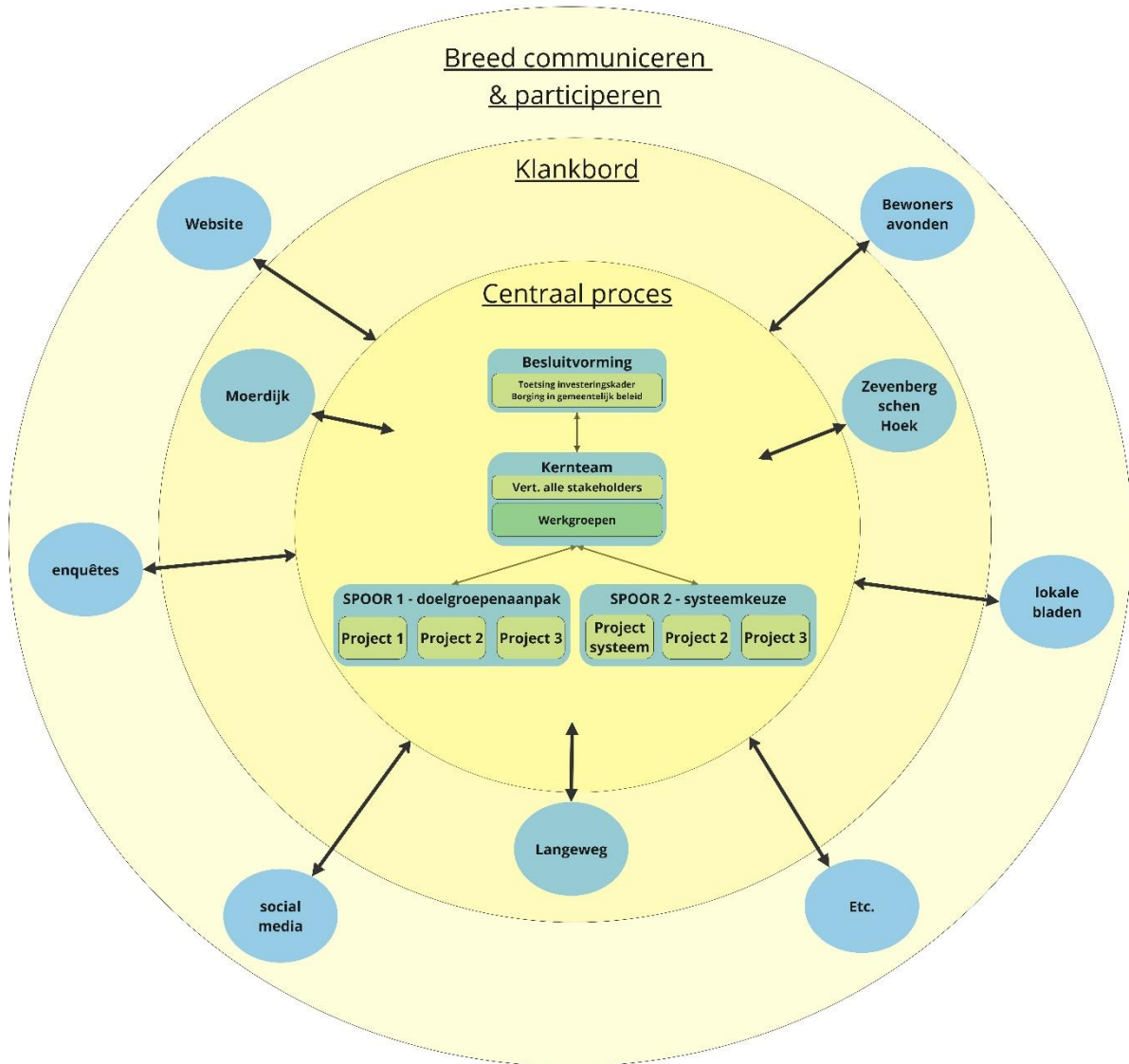
In het proces werken de gemeenschap, sociale partners en de gemeente samen om tot een gedragen WUP per dorp te komen. De systeem- en de leefwereld komen in het proces dus bij elkaar. Een belangrijk uitgangspunt voor de procesorganisatie is dat er een goede balans is tussen beide.

Het komen tot de goede balans is een lerend proces. Het is dus zaak om continue bij te sturen en zo nodig de procesorganisatie aan te passen. Bij de start hebben we de volgende afspraken gemaakt.

1. De regie voor het proces en de uiteindelijke keuze voor de systeemoplossing ligt bij de gemeente.
2. Er is een overlegstructuur met 3 ringen van betrokkenheid (zie onderstaande afbeelding); een centraal proces (met de besluitvorming, een kernteam en projectgroepen), een klankbord (groepen per dorp) en breder communiceren & participeren met de totale gemeenschap.
3. Er is zowel op het proces als de inhoud onafhankelijke ondersteuning beschikbaar. Deze ondersteuning zit in 'het midden' van de hierboven afgebeelde lemniscaat ("liggende 8", symbool voor "oneindigheid").
4. We sluiten aan bij het programma 'Sociale Innovatie in de Energietransitie 2'. Binnen dit programma wordt kennis gedeeld tussen 10 gemeenten die met een eerste WUP aan de slag gaan. Daarnaast is er een 'expertteam' beschikbaar welke een eerste Quick Scan gaat uitvoeren naar de mogelijke (collectieve) scenario's voor een wijkoplossing.
5. Het WUP-traject wordt tegelijkertijd gestart in de 3 windkernen. Waarbij de windkernen ook gezamenlijk optrekken. Naar verwachting is er wel een apart WUP per dorp nodig, waardoor het nog de vraag is of we zo gelijk op kunnen blijven lopen of de procesorganisatie op termijn moet worden aangepast.

Onderstaand een visualisatie van de 3 ringen van betrokkenheid:

Wie/wat	Rol
<u>Centrale proces</u>	
Besluitvorming <ul style="list-style-type: none"> - Gemeente - STEM 	Hier vindt de uiteindelijke besluitvorming plaats. Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - De Gemeente(raad) die de systeemkeuze maakt en het WUP verankert in beleid (omgevingsprogramma en/of aanwijzen kavel) - STEM die de plannen toets aan het investeringskader en het investeringsbesluit neemt
Kernteam Vertegenwoordiging van alle stakeholders	Het centrale overlegorgaan voor het WUP-proces. <ul style="list-style-type: none"> - Bespreken voortgang

<ul style="list-style-type: none"> - Bewoners windkernen⁶ - Woningcorporaties (Woonkwartier – Woonvizier & Alwel) - STEM - Energiek Moerdijk - Bedrijven - Gemeente Moerdijk - Projectleiders (proces en inhoud) 	<ul style="list-style-type: none"> - Bepalen vervolgstappen - Afstemming communicatie & participatie achterban - Maken (voorlopige) keuzes en deze voorleggen richting besluitvorming - Het instellen van projectgroepen voor Spoor 1 en Spoor 2, alsmede werkgroepen voor bijzondere onderwerpen. Bijvoorbeeld systeemkeuze & communicatie. Waar dieper op onderwerpen wordt ingegaan en onderwerpen voor het kernteam worden voorbereid - Het dienen als gespreks- en sparringpartner voor de experts (projectgroep) in spoor 2
<p>Projectgroepen spoor 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projectleider - Bewoners windkernen - Uitvoeringspartners - Betrokken stakeholders 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitwerken projectideeën, deze voorleggen aan het kernteam en verwerken input. - Uitvoering van de projecten en rapporteren over voortgang
<p>Projectgroepen spoor 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projectleider - Expertteam SIE 2 - Gemeente - STEM - Energiek Moerdijk - Woningcorporaties (Woonkwartier – Woonvizier & Alwel) - Aanvullende experts (op inhoud en proces) 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren QuickScan & Framework - Uitwerken concrete scenario's - Scenario's terugleggen bij kernteam, klankbord en breder - Uitvoeren vervolgonderzoeken - Uiteindelijk voorleggen systeemkeuze richting kernteam, klankbord en breder - Voorbereiden besluitvorming
	<p><i>Noot: bij spoor 1 is er voor de bewoners van de windkernen ruimte om proactief en intensief mee te denken en te doen. Bij spoor 2 is de rol vooral meedenken ('reactief') waarbij er mogelijkheid is om te reageren op voorgestelde scenario's.</i></p>
<p>Klankbord</p>	
<p>Klankbordgroepen per dorp bestaande uit betrokken bewoners (bijvoorbeeld vanuit de gebiedstafels, bedrijven en overige lokale partijen (sportverenigingen, etc.))</p>	<p>Input geven op voorgestelde projectideeën en uitgewerkte scenario's</p>
<p>Breder communiceren & participeren</p>	
<p>Alle bewoners, bedrijven en overige partijen</p>	<p>Geïnformeerd worden + laagdrempelig input leveren via bijvoorbeeld enquêtes en bewonersavonden.</p>

⁶ Deze afgevaardigde bewoners geven ook een terugkoppeling in de betreffende gebiedstafels

8. Planning en activiteiten

Onderstaand een uitwerking van het verwachte tijdspad van het proces. Het gaat hierbij om een planning op hoofdlijnen. Waarbij de eerste fases gedetailleerder zijn uitgewerkt dan de latere fases.

In de loop van het proces zal de planning gedetailleerder worden uitgewerkt. Bijvoorbeeld in de vorm van een blokkenschema waarbij de activiteiten in de tijd zijn uitgezet (incl. mijlpalen). Wanneer er een eerste beeld is van de systeemoplossing wordt de planning verder uitgewerkt.

Wat/wanneer	Wie
Initiatiefase – Januari t/m juli 2024	
Noot; deze stappen zijn al deels doorlopen, voor de volledigheid zijn deze toch opgenomen in het procesplan	
Opstarten proces <ul style="list-style-type: none"> - Voeren individuele (verkennende) gesprekken - Startbijeenkomst – waarom, wat, hoe, wie - Opstarten structurele overlegstructuur <ul style="list-style-type: none"> o Inrichten werkgroepen - Verkrijgen eerste beeld - analyses (technisch – gebouwen en systeem – en sociaal) 	Procesleider
- Opstellen en vaststellen procesplan	Procesleider / Kernteam
Definitiefase – Augustus t/m december 2024	
Communicatie & participatie <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen plan van aanpak - Communicatieacties (bijvoorbeeld enquête, artikel en bewonersavond) 	Werkgroep communicatie kernteam (bestaande uit communicatiespecialisten gemeente, procesleider, bewoners en stakeholders)
Proces <ul style="list-style-type: none"> - Verder uitwerken van de planning en activiteiten op basis van de uitwerkingen in spoor 1 en 2. 	Kernteam
Spoor 1 – doelgroepenaanpak – opstarten eerste projecten in de leefomgeving <ul style="list-style-type: none"> - Verkenning projectideeën - Uitwerking projectideeën richting keuze - Voorbereiden eerste project(en) richting uitvoering 	Projectgroep, kernteam
Spoor 2 – Technisch <ul style="list-style-type: none"> - Quick Scan (kwalitatief) - Verwerven input voor proces Spoor 2 <ul style="list-style-type: none"> o Enquête en interviews met stakeholders o Uitvoeren woningscans bij meest voorkomende woningen - Uitvoeren stakeholderanalyse. Incl. de mate van invloed van de betreffende stakeholder - Framework (kwantitatief) - Vertaling Quick Scan naar de windkernen – wat betekent dit? - Maken voorlopige keuzes 	Projectgroep Projectgroep / Communicatie / Energiek Moerdijk Projectgroep Projectgroep Projectgroep Kernteam

- Uitzetten vervolgonderzoeken (schetsontwerp & voorlopig ontwerp)	Projectgroep
- Uitwerken business case	Projectgroep
Spoor 2 - Organisatie & financiering	Projectgroep
- Verkennen rol gemeente en besluitvormingsproces	Projectgroep
o Wcw, Wgiw, Omgevingswet	Projectgroep
- Verkennen organisatievormen	Projectgroep
- Verkennen financieringsvormen (revenue windmolens & andere mogelijkheden)	Projectgroep
- (Voorlopige) keuzes maken over te verbinden opgaven	Gemeente / kernteam
Ontwerpfase – Januari t/m april 2025	
Spoor 1 – doelgroepenaanpak	Projectgroep
- Uitvoering eerste project(en)	
- Ontwikkeling volgende projecten	
Spoor 2 – (collectieve) systeemoplossing	Kernteam / Gemeente / STEM
- Maken definitieve keuze	Projectgroep
- Uitzetten laten maken definitief ontwerp van het systeem	
Spoor 2 – besluitvorming	Gemeente / STEM
- (Opstarten) besluitvormingsproces	
Opstellen en vaststellen WUP	Procesleider / kernteam
- Opstellen WUP	Projectgroep / kernteam
- Voorbereiden besluitvorming	Gemeente/STEM
- Besluitvorming	
Vorbereiding uitvoeren en realisatie WUP – Vanaf mei 2025	
- Nader te bepalen	

9. Communicatie en participatie

Het participatieplan en de communicatiestrategie zal nog verder worden uitgewerkt. Onderstaand wel alvast de kernboodschap.

Kernboodschap

Een WUP (windkernen uitvoeringsplan) is een plan om stap voor stap met een dorp van het aardgas af te gaan. Het gaat daarbij om 2 sporen; een plan voor de alternatieve (warmte en koken) oplossing, individueel of collectief, en een plan, voor alle doelgroepen in het gebied, om aan te kunnen sluiten op de uiteindelijke systeemkeuze of de benodigde stappen individueel te kunnen zetten.

De energietransitie is niet alleen een technische transitie, maar vooral ook een sociale en een ruimtelijke transitie. Het plan zal worden opgesteld in overleg met de gemeenschap, sociale partners en de gemeente.

10. Budget en capaciteit

- Voor het traject om tot een WUP te komen heeft de gemeente een budget van +/- € 200.000,- ter beschikking gesteld. Dit budget is bedoeld voor de proces- en projectleiding en daarnaast voor de benodigde onderzoeken, communicatie en organisatiekosten.
- Voor spoor 1 is een budget beschikbaar van € 3.168.000,- (onder voorwaarde dat er revenuen naar voren kunnen worden gehaald). Voor de uitvoering wordt een projectleider aangetrokken.
- De revenuen vanuit de windmolens zijn (vooralsnog) niet bedoeld voor de totstandkoming van het WUP.
  - o De uitvoeringskosten van de projecten in spoor 1 komen wel ten laste van het Windfonds A16 Moerdijk. Immers, dit betreft direct profijt van de inwoners van de windmolens.
- Voor nu is er een procesleider op proces en inhoud aangetrokken. Mocht er ondersteuning nodig zijn op andere vlakken dan kan deze, in overleg met de gemeente, worden ingehuurd.
- Vanuit het programma SIE 2 is een expertteam beschikbaar dat een Quick Scan uitvoert naar de systeemoplossing. Daarnaast is er via dit programma toegang tot kennis en expertise.
- Verder brengen alle betrokken partijen tijd, energie en kennis in om tot een WUP te komen.

11. Risico's en beheersmaatregelen

Er zijn risico's in het traject om tot een gedragen WUP te komen. Onderstaand een overzicht van de risico's die we nu in beeld hebben en de beheersmaatregelen.

Prio	Risico	Beheersmaatregel
1	Mate van betrokkenheid van bewoners, gemeente, woningcorporatie en andere stakeholders in de planvorming en in de uitvoering (m.n. op de korte termijn in spoor 1). Is er voldoende vooruitgang en positieve energie in de groep? En hebben de betrokkenen voldoende capaciteit (tijd en kennis) beschikbaar om mee te doen?	Doorlopend evalueren van het proces en de participatie/samenwerking (in het kernteam). “Werven” van extra participerende bewoners (m.n. van belang in Spoor 1). Daarnaast is er expertise (proces en inhoud) ingehuurd en kan deze evt. worden uitgebreid indien nodig.
2	Hoeveelheid draagvlak bij de bewoners en gebruikers voor een alternatief voor aardgas en alle stappen daarnaar toe (bijvoorbeeld financiering en gedoe en gedonder).	Veel tijd en energie investeren in het creëren van draagvlak door bewoners actief te laten participeren. En daarnaast veel aandacht hebben voor spoor 1, zodat er positieve verhalen ontstaan. De lessen uit het programma Sociale Innovatie in de Energietransitie 1 (Energie A16 was een

		pilot binnen dit programma) bieden hiervoor perspectief.
3	Het sentiment rondom de windmolens (mbt de revenuen) én rondom andere projecten in de windkernen (bijvoorbeeld verbreding A16, HSL, Logistiek Park Moerdijk, 380 KV station, terugloop voorzieningen in de dorpen etc.)	Veel aandacht hebben voor spoor 1, zodat naast de lasten ook de lusten zichtbaar worden. Daarnaast oog houden voor de andere emoties en dit terugleggen binnen de gemeente, zodat hier vanuit andere vakgebieden voldoende oog voor is.
4	Haalbaarheid van een (collectieve) systeem oplossing. Voor het ontwikkelen van een WUP is het van belang dat er zicht is op een oplossing die aansluit bij de leidende principes.	Een go/no-go moment na elke stap in het proces van spoor 2. Bijv. na de Quick Scan, het Framework, eventueel vervolgonderzoek en nadat er een voorkeursvariant is gekozen en uitgewerkt is in het WUP.
5	Beschikbaarheid van revenuen uit het Windfonds A16 Moerdijk. Zowel kwalitatief, om te komen tot een plan dat binnen de investeringskaders past, als kwantitatief: de tijdige beschikbaarheid van voldoende financiële middelen om hiermee uiteindelijk te investeren (financieringsvraagstuk).	Go/no-go momenten na elke stap in het proces (zowel voor spoor 1 als 2) en de betrokkenheid van STEM in het kernteam en de projectgroepen. Daarnaast komen de revenuen over een periode van 25 jaar binnen. Dus het fonds wordt stapsgewijs gevuld, waardoor er tijd is om tot een alternatief plan te komen mocht dit traject niet slagen.
6	Frictie door raakvlakken met andere (gemeentelijke) projecten. Zowel op het gebied van energie (bijvoorbeeld het isolatieprogramma) als vanuit andere domeinen (ruimtelijk, sociaal e.d.)	Doorlopende afstemming met de betreffende afdelingen binnen de gemeente.

Bijlage 1 – Toelichting aanleiding

Ad 1. De energietransitie

Met het klimaatverdrag van Parijs in 2015 zijn er mondiaal afspraken gemaakt om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen ervan te beperken. Deze afspraken zijn vertaald naar Europees, nationaal, provinciaal, regionaal en lokaal niveau om zo vorm en inhoud te geven aan de energietransitie die hiervoor nodig is. Het kabinet heeft in juni 2019 met bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden een [Klimaatakkoord](#) gesloten. Dit akkoord moet leiden tot tenminste 49% broeikasgasreductie (m.n. CO₂) in 2030 ten opzichte van 1990. Bij het opstellen van maatregelen wordt ook al gekeken naar de doelen voor 2050, dan moet de samenleving vrijwel CO₂ neutraal zijn.

In de energiestrategie om de CO₂ doelen te realiseren zijn twee stappen essentieel: energie besparen en energie uit fossiele bronnen vervangen door duurzaam opgewekte energie.

Ad 2. Inzet revenuen windmolens Energie A16

In november 2021 is voor de kernen Moerdijk, Zevenbergschen Hoek en Langeweg de Lokale Energieagenda (LEA) “verstandig benutten van de revenuen uit de windmolens A16” vastgesteld, waarbij de focus lag op het “isoleren van woningen en plaatsen van zonnepanelen op individuele en/of collectieve daken”. Deze LEA was gemaakt voor de periode 2022-2023.

In de uitwerking, binnen het project [Slimme Stappen Energie A16](#), blijkt echter dat verduurzamen van individuele woningen met revenuen vanuit de windmolens op grote bezwaren stuit. *“De grote financiële risico’s, zware wettelijke eisen en de te beperkt te bedienen doelgroep hebben ons doen besluiten dit plan los te laten. We kunnen immers geen invulling geven aan het leidende principe ‘iedereen moet mee kunnen doen’”*.

Het [advies](#) vanuit Slimme Stappen is: *“Ga op zoek naar collectieve oplossingen waaraan een hele buurt / wijk mee kan doen”*.

Ad 3. Toenemende ongelijkheid

De ongelijkheid, tussen mensen die wel en niet mee kunnen met de energietransitie, neemt toe. Steeds meer huishoudens hebben door de stijgende energieprijzen moeite met het betalen van de energierekening. Uit een [stresstest van TNO](#) (juni 2022) blijkt dat, bij blijvend hoge prijzen voor energie en andere vast lasten, tussen de 9 en 15% van de huishoudens financiële problemen kan krijgen met het betalen van hun maandelijkse lasten.

Van de [verschillende doelgroepen](#) zet vooral de doelgroep ‘willen en kunnen’ stappen als het gaat om het verduurzamen van de woning. De doelgroep ‘willen en niet kunnen’ blijft achter, wat zorgt voor een vergroting van de ongelijkheid.

Bijlage 2 – Toelichting harde kaders

Wettelijk kader

De belangrijkste wet- en regelgeving die van invloed zijn op het proces; de Wet Collectieve Warmte (Wcw), de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en de Omgevingswet. Onderstaand een korte toelichting en een doorverwijzing voor meer informatie.

- Wet Collectieve Warmte (Wcw)

De Wet Collectieve Warmte (Wcw) vervangt de huidige Warmtewet en gaat naar verwachting in 2025 in. Het doel van de nieuwe wet is om de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten te vergemakkelijken en zo de energietransitie te bevorderen. Maar ook om betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid van collectieve warmtelevering te waarborgen. Dat gebeurt onder andere door gemeenten meer regie over de warmtetransitie te geven.

Belangrijke punten binnen deze wet gaan over het 'eigendom' en de 'tariefregulering'. Zo dwingt de Wcw af dat warmtebedrijven voor meer dan 50% in handen moeten zijn van publieke partijen. En introduceert de Wcw ook nieuwe regels met betrekking tot tariefregulering. Op dit moment zijn de kosten voor warmte- en koudelevering gekoppeld aan de gasprijzen. Dit heet het 'niet meer dan anders' principe. Met de Wcw wordt deze koppeling stapsgewijs losgelaten en toegewerkt naar een op kosten gebaseerd tarief.

Bron: [NPLW](#)

- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)

De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) gaat net als de Wcw naar verwachting in 2025 in. De wet is erop gericht om gemeenten de bevoegdheden te geven die nodig zijn om regie te voeren in de wijk- of gebiedsgerichte aanpak van de warmtetransitie. Een van de belangrijkste daarvan is de aanwijsbevoegdheid.

De aanwijsbevoegdheid is de mogelijkheid die gemeenten krijgen om in het omgevingsplan binnen hun grondgebied gebieden aan te wijzen die overgaan op een duurzame warmtevoorziening en waar het aardgastransport dus op termijn eindigt.

Bron: [NPLW](#)

- Omgevingswet

Onderdelen van de nieuwe wet- en regelgeving (Wcw & Wgiw) zijn onlosmakelijk verbonden met de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking is getreden.

Een Wijk Uitvoeringsplan is uitvoeringsgericht. Daardoor sluit het goed aan bij de aard van een (vrijwillig) programma onder de Omgevingswet.

Het instrument programma bevat een uitwerking van het gemeentelijk beleid voor (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving. Een programma bevat maatregelen om doelen voor de leefomgeving te bereiken.

Bron: [Programma Aardgasvrije Wijken](#)

- Energiewet

De Energiewet is op 4 juni 2024 met brede steun aangenomen door de Tweede Kamer. Met de nieuwe regelgeving worden energieconsumenten beter beschermd, komen er meer mogelijkheden om het volle stroomnet flexibel te gebruiken en wordt het veilig uitwisselen van gegevens tussen netbeheerders, energieleveranciers en klanten beter geregeld. De nieuwe Energiewet vervangt en moderniseert de huidige Gaswet en Elektriciteitswet 1998. Bestaande regels worden verhelderd en versimpeld en onnodige verschillen tussen regels voor gas en elektriciteit verdwijnen. De nieuwe regels sluiten bovendien beter aan bij het energiesysteem van de toekomst, met meer duurzame lokale energieproductie, opslag en flexibiliteit.

Het wetsvoorstel biedt ook meer mogelijkheden om problemen met het volle elektriciteitsnet aan te pakken, bijvoorbeeld door bestaande ruimte op het net slimmer en flexibeler te kunnen gebruiken (vraagrespons; congestiemanagement) en meer mogelijkheden te bieden voor gezamenlijk gebruik van een aansluiting (cable pooling). De wet stelt daarnaast nieuwe regels voor het uitwisselen van gegevens, zodat het voor huishoudens en bedrijven eenvoudiger wordt om hun eigen data in te zien of te delen met een dienstverlener zoals een prijsvergelijker of energieverbruiksmanager.

Ten slotte creëert de wet nieuwe mogelijkheden voor mensen en bedrijven om zelf actief te worden op de energiemarkt, bijvoorbeeld via energiegemeenschappen die de door leden geproduceerde elektriciteit verkopen en leveren.

De Energiewet wordt nu voorgelegd aan de Eerste Kamer. Daarnaast moet een groot deel van de uitvoering en invulling van de Energiewet nog worden geregeld in lagere regelgeving, zoals algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen. Dit betekent dat er nog onzekerheid en ruimte voor interpretatie bestaat over de precieze werking en het effect van de Energiewet.

Bronnen: [Rijksoverheid](#), [PWC](#).

Gemeentelijk kader

Het Energieprogramma

In april 2021 is het Energieprogramma van de Gemeente Moerdijk vastgesteld. *“Met dit Energieprogramma leggen we onze visie en ambities vast voor deze transitie. We schetsen het pad naar een CO₂-neutrale toekomst in Moerdijk”. “Na vaststelling van dit Energieprogramma gaan we op sectorniveau afspraken maken, we noemen dat Moerdijkse Energiedeals. Dit leidt tot een concrete uitvoeringsagenda in samenwerking met (lokale) partners. Zo vertalen we de doelen uit het Klimaatakkoord naar acties in Moerdijk”.*

Het WUP wordt in het Energieprogramma genoemd als Energiedeal binnen de context van de sector Gebouwde Omgeving: *“Zo’n plan wordt opgesteld voor ieder gebied dat van het aardgas af gaat. Die aanpak is integraal: we kijken naar energie besparen, isoleren, duurzame energie opwekken en het vervangen van aardgas tegen acceptabele kosten en met een optimaal rendement. In de uitvoering van de werkzaamheden houden we oog voor koppelkansen met bijvoorbeeld klimaatadaptatie en het verbeteren van de kwaliteit van woningen en gebouwen”*

Bron: [Energieprogramma Gemeente Moerdijk](#)

Transitievisie Warmte

Op 4 november 2021 is de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. De Transitievisie Warmte wordt elke 5 jaar herijkt. In de Transitievisie Warmte bepaalt de gemeente in welke plaatsen of delen daarvan gestart kan worden met de overstap naar aardgasvrij wonen, met nadruk op isolatie als eerste stap in het transitieproces. Tot slot staat in de Transitievisie Warmte de manier waarop de gemeente de regie wil voeren over de warmtetransitie in Moerdijk. Voor de windkernen wordt een voorlopige kans gezien met restwarmte van het haven- en industrieterrein Moerdijk. Daarnaast liggen er mogelijk kansen met lokale bronnen voor kleine collectieve oplossingen op lage of midden temperatuur (aquathermie, warmte koude opslag (WKO) en/of zonthermie).

In de Transitievisie Warmte wordt ook een link gelegd met de Omgevingsvisie: *“De warmtetransitie staat niet op zichzelf. We willen logische koppelingen met andere doelen in de leefomgeving bevorderen, zoals het verbeteren van de kwaliteit van woningen, klimaatadaptatie, leefbaarheid, onderhoud in de openbare ruimte (o.a. riolering) en de opwek van duurzame energie. Om die reden is de Transitievisie Warmte een programma binnen de overkoepelende Omgevingsvisie van Moerdijk.”*

Bron: [Transitievisie Warmte Moerdijk](#)

Wijk Uitvoeringsplannen

De Transitievisie Warmte is ‘richtinggevend’. De gemeente wil de Transitievisie Warmte ‘concretiseren’ door per gebied (dorp, buurt of wijk) tot uitvoeringsplannen te komen. Hierin staat beschreven hoe dit betreffende gebied aardgasvrij wordt. In dit plan wordt duidelijkheid gegeven over de uiteindelijke warmtevoorziening, maar ook over wat dit betekent voor de benodigde verduurzaming van de woningen en andere gebouwen en hoe de plannen worden waargemaakt.

Wijkuitvoeringsplannen worden opgesteld onder verantwoordelijkheid en regie van gemeente en in nauwe samenwerking met inwoners, bedrijfsleven en andere relevante maatschappelijke organisaties, als onderdeel van de Transitievisie Warmte.

Investeringskader

In 2023 is voor de besteding van de rekenen uit de windmolens een investeringskader vastgesteld. Het investeringskader heeft een looptijd van 5 jaar. In het investeringskader staan de concrete beleidsregels die noodzakelijk zijn om het windfonds Moerdijk effectief en ordentelijk te kunnen managen. STEM krijgt hiermee concrete handvaten om de juiste investeringsvoorstellen in te dienen bij het Subfonds Moerdijk. Daarnaast stelt STEM jaarlijks een investeringsplan op. Hierin wordt concreet vastgelegd welke investeringen/bestedingen uit het windfonds worden beoogd in het komende begrotingsjaar.

De inzet van de middelen moet bijdragen aan een versnelling van de energietransitie binnen de gemeente. Inwoners, STEM en gemeente werken samen om met deze middelen de energietransitie in de gemeente te versnellen. Het WUP vormt de basis om investeringen en uitgaven uit het Subfonds Moerdijk mogelijk te maken.

De inkomsten vanuit het Subfonds Moerdijk zullen tenminste gedurende de looptijd van dit investeringskader in de drie windkernen worden besteed.

Bron: [Investeringskader Subfonds Moerdijk Wind A16](#)

Bijlage 3 – Verdere uitwerking leidende principes

- Draagvlak en Keuzevrijheid

Transparante en open communicatie is een essentieel uitgangspunt met betrekking tot het informeren van inwoners en organisaties. Er wordt helder en begrijpelijk gecommuniceerd over alle aspecten van de energietransitie, van doelstellingen tot mogelijke keuzes en impact op woningen of bedrijven, via diverse kanalen.

Stakeholders worden betrokken om rekening te kunnen houden met verschillende behoeften en wensen. Om draagvlak en acceptatie te creëren worden wensen, zorgen en voorkeuren zo veel mogelijk meegenomen in de besluitvorming, met aandacht voor kostprijsbeheersing, lokaal eigenaarschap en voordelen van verduurzaming. Verduurzaming levert immers ook meer comfort en woonkwaliteit op en zorgt voor waardeverstijging en behoud van de gebouwde omgeving. Inwoners die hulp nodig hebben bij verduurzaming kunnen rekenen op gemeentelijke ondersteuning.

Inwoners behouden altijd de vrijheid om hun eigen warmteoplossing te kiezen. Echter, als een individuele oplossing de haalbaarheid en betaalbaarheid van een collectieve oplossing belemmert, kan de voorkeur voor een collectief systeem leidend zijn bij het selecteren van een warmteoplossing

- Sociaal en Betaalbaar

Iedereen kan meedoen aan de energietransitie en de energievoorziening. Energie is een primaire levensbehoefte, waar iedereen onder gelijke condities toegang toe heeft. We ontzorgen inwoners die hulp nodig hebben bij het verduurzamen van hun woning.

Toegang tot en gebruik van energie zijn betaalbaar. De Total Cost of Ownership (TCO) van het systeem vormt samen met het streven naar de laagst mogelijke (bewoners)lasten daarin de belangrijkste wegingscriteria. Dit betekent ook dat waar nodig het collectieve belang boven het individuele belang wordt gesteld. Publiek en lokaal eigendom kunnen zorgen voor lagere en stabielere prijzen, door een goede balans te creëren tussen rendabele en minder rendabele projecten of door kosten te socialiseren.

- Duurzaam

We streven naar een energiesysteem dat op lange termijn de natuurlijke hulpbronnen spaart, de uitstoot van broeikasgassen vermindert en de biodiversiteit beschermt. Energiebesparing en energie-efficiëntie zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Wat we niet gebruiken hoeven we immers niet op te wekken.

In ons nieuwe energiesysteem worden op termijn (2050) geen fossiele brandstoffen gebruikt. Daarmee houden we het dorp en de omgeving leefbaar, gezond en leveren we een bijdrage aan klimaatneutraliteit.

De gebruikte energie wordt zoveel mogelijk lokaal en regionaal geproduceerd. De nu en mogelijk op termijn beschikbare en duurzame energiebronnen (niet uitputtend: zon,

wind, water, lucht, aardwarmte, restwarmte, duurzaam gas) in de gemeente worden optimaal gebruikt en we bedienen zoveel mogelijk afnemers.

- Betrouwbaar

Leveringszekerheid van energie en warmte is van essentieel belang. We laten huishoudens niet 'in de kou zitten' en zorgen dat de bedrijvigheid kan doorgaan. We kiezen voor bewezen technieken en bronnen die de gewenste warmte garanderen. Een back-up voorziening is altijd aanwezig.

- Toekomstbestendig

Bij de keuzes die we maken gaat het om een lange termijn systeemkeuze (30 tot 50 jaar). Dit stelt o.a. eisen aan de beschikbaarheid van de bron en de kwaliteit van de infrastructuur.

We zorgen ervoor dat het energiesysteem een zo laag mogelijke negatieve impact heeft op het elektriciteitsnet ter voorkoming van toename van de netcongestie. Vroegtijdig inspelen op de groeiende koelingsvraag is essentieel voor de toekomstbestendigheid van warmtesystemen, omdat het zowel comfort als efficiëntie bevordert door netcongestie te verminderen en dubbele systemen te voorkomen.

Het systeem dient schaalbaar, flexibel én open ontwikkeld te worden (geen lock-in), zowel technisch als organisatorisch.

- Maatschappelijke meerwaarde

De energietransitie staat niet op zichzelf, maar hangt nauw samen met andere maatschappelijke opgaven, zoals sociaal, gezondheid, veiligheid, biodiversiteit, ruimte, wonen, landbouw en water. Het is van belang dat de energietransitie bijdraagt aan de brede maatschappelijke opgaven, bijv. door het gebruik maken van koppelkansen. Maar ook door het bekijken van de businesscase in een breder perspectief (o.a. leefbaarheid in de wijk) en vanuit een toekomstperspectief (niet alleen 'het nu'). We gebruiken hiervoor ook wel de term 'maatschappelijke meerwaarde'.